

UNIREA POPORULUI

ABONAMENTUL:

Un an 120 Lei
Pe jumătate 60 Lei
In America pe an 3 dolari.

Iese odată la săptămână

Adresa: „UNIREA POPORULUI”, Blaj, Jud. Alba-de-jos
Director: ALEXANDRU LUPEANU-MELIN

ANUNȚURI ȘI RECLAME

se primesc la Administrație și se plătesc: un șir mărunț odată 4 Lei a doua și a treia oră 2 Lei.

Serbările dela Blaj.

Cum a fost prăznuită ziua de 3/15 Maiu. — Praznic de înălțare sufletească a tineretului școlar și a satelor.

Blajul și cu el împreună întreg românismul a sărbătorit iarăș în chip înălțător ziua lui 3/15 Mai 1848, când poporul românesc din Ardealul rob, trezindu-se din somnul cel de moarte, în marea adunare de pe Câmpia Libertății a cerut: libertate, pace și frățietate.

Am sărbătorit o zi de mare praznic național. Inimile tuturor Românilor au tresărit la fel cu a tinerilor școlari cari au alergat să-și scalde sufletele tinerești în izvorul de însuflețire curată care se desprinde din faptele și îndemnurile marilor tribuni cari își dorm somnul de veci lângă sfânta Câmpie a Libertății.

Amintirea și sărbătorirea acestei zile a fost un prilej de rară înălțare sufletească pentru Românii de pretutindeni. Zi mare și sfântă, ne închinăm amintirii tale pioase cu recunoștința unui popor acum liber în țara sa.

Pregătirile.

Cu săptămâni înainte Blajul era într-o continuă frământare. Se apropiau serbările zilei de 3/15 Maiu și toată lumea era în mișcare, gătindu-se de marele praznic. Blajul întreg se îmbracă în haină sărbătorească, se primește. Clădirile de frunte se împodobesc cu frunze verzi așteptând aleșii oaspeți cu dragoste și voe bună.

Președintele serbărilor, harnicul profesor Ștefan Pop, aleargă grăbit și dă porunci comitetelor de găzduire și primire, anunțând o sumedenie de școli cari s'au anunțat pentru serbările din acest an. Toată lumea se pune cu zor pe lucru ca serbările să fie și în acest an, ca în totdeauna, praznic de adevărată înălțare sufletească pentru tineretul școlar din toate unghiurile României mari.

Sosesc școlarii.

De Miercuri dimineața trenurile au început să verse valuri—valuri de școlari, nădejdea scumpă a zilelor noastre de mâine. Veneau toți cu ochi strălucitori de bucurie și întreg Blajul răsuna voios de cântecele lor tinerești. Întreg orașul îmbrăcase în cinstea lor haină sărbătorească. Nu era casă, de pe coperișul căreia să nu se legene în ușoare adieri mândrul nostru tricolor, în semn de bun sosire în cinstea doritorilor oaspeți.

Mulțimea școlariilor a venit cu trenurile de după amiază, când a sosit împreună cu școlile de către Brașov și vestita muzică dela Brateiu. Să fi văzut apoi voia bună a tineretului cum prinsese aripi când muzica îi îmbărbăta cântând furtunoase marșuri vitejești. Deși oboșiți de drumul lung, de nopți nedormite, nimeni nu mai simțea oboseala și neodihna. Parcă aveau aripi la pieior, așa sbureau ca șoimii cei de munte.

Era greu pământul de mulțimea de școlari cari alergaseră cu atâta drag să sărbătorească ziua libertății și a reînvierii noastre naționale. Curtea liceului abia mai putea cuprinde mulțimea de școlari cari așteptau să fie împărțiți pe la corțele, să se primenească pentru marea zi de praznic.

Ziua I. a serbărilor.

În zori de zi Blajul forfotește de vesela lume școlărească, gătită în haine sărbătorești pentru a începe jocurile gimnastice dintre felurile școli sosite la serbări.

Sunt de față 55 de școli cu 1050 de școlari și 110 profesori. La ora 9 dimineața încep jocurile și întrecerile de gimnastică între școlari în curtea liceului de băieți, unde sunt de față o mulțime nenumărată de alți oaspeți aleși.

Școlile, cari nu iau parte la întrecerile gimnastice, vizitează în grupuri felurile așezăminte culturale ale Blajului sub conducerea vreunui profesor din Blaj care îi îndrumă și le dă lămuririle de lipsă.

La ora 1 d. a. s'a dat la hotelul „Central” al dlui Handrea o masă aleasă în cinstea distinșilor oaspeți. A fost de față și I. P. S. Sa Mitropolitul Vasile și alți numeroși înalți demnitari bisericești din Blaj.

S'au rostit în cinstea aleșilor oaspeți calde cuvântări de bineventare și s'a petrecut cu multă voe bună.

După amiază s'a făcut o probă a jocurilor de gimnastică, iar seara s'a dat un concert al școalelor din Blaj în cinstea elevilor oaspeți.

Ziua a II-a: 3/15 Maiu.

Vineri dimineața, în zori de zi, muzica din Brateiu în cântece de veselie trezește lumea pentru marea zi de praznic, cutrierând străzile vestește începutul serbărilor.

Lumea pornește în valuri spre gara Blajului ca să primească oaspeții cari veniau dela București. Cu steaguri naționale, cercetași, elevi dela toate școalele au venit să întâmpine cu muzica în frunte, pe aleșii oaspeți dela București.

La ora 7 și jumătate a sosit trenul dela București care ne-a adus pe dnii miniștrii I. G. Duca, ministrul afacerilor streine și general T. Moșoiu, ministrul lucrărilor publice care vine pentru a doua oră la Blaj, apoi marele nostru învățat dl Nicolae Iorga, dl Stelian Popescu, directorul gazetei „Universul” dl Lupu-Antonescu inspector general al învăț. trimisul ministrului școlar, dl Zenovie Păclișan director general, trimisul ministerului bisericilor, dna Sabina Cantacuzino, sora dlui ministru președinte Brăteanu și numeroși deputați și senatori și trimișii miniștrilor școlilor și ai bisericilor cari ne-au cinstit Blajul alergând din mare depărtare ca să prăznuiască împreună cu noi ziua de 3/15 Mai.

Li-se face o primire însuflețită și sărbătorească. Cu trenul Clujului sosesc vreo 300 de studenți dela Universitatea din Cluj, foarte mulți dintre ei în frumoase costume naționale și în frunte cu un frumos steag național.

Mii de oaspeți aleși vin din toate părțile. Trenurile varsă valuri de oaspeți și satele din jur vin cu mic cu mare, în mândre haine de sărbătoare și cu steaguri naționale, în fruntea șirurilor cu preotul și învățătorul lor.

Slujba arhierescă.

La ceasurile 8 dimineața clopotele catedralei sântei Treimi chemau în dangăt sărbătorească pe toată lumea la pompoasa slujbă arhierescă. Biserica era tixită de credincioși veniți să aducă laudă și mărire Dumnezeului celui atotputernic care a orânduit pașii și soarta poporului românesc în așa fel, că ne-a dăruit azi zile de bucurie și înălțare sufletească, cum nu au mai avut Românii de sute de ani.

La sfârșitul liturghiei I. P. S. Sa Mitropolitul a rostit un cuvânt de călduros bun sosit în cinstea aleșilor oaspeți, arătând în mișcate cuvinte însemnătatea sărbătorească a zilei. Le-a arătat care este taina mării dragoste și recunoștințe ce o păstrăm marilor bărbați dela 1848. Binele făcut de ei prin scris, vorbă și faptă nu poate decât să ne câștige inima dându-ne pildă și indemnându-ne să ne facem datoria fiecare acolo unde ne găsim. Îndeamnă călduros tinerimea școlară să se inspire dela faptele marilor înaintași dela 48 și atunci viața și faptele lor de mai târziu se vor binecuvânta din neam în neam.

Spre Câmpia Libertății.

După sfânta slujbă arhierescă, I. P. S. Sa Mitropolitul, miniștrii, profesorii universitari și alt mare număr de cărturari și fruntași s'au așezat în fața catedralei privind marelui convoiu al școlărimii și al satelor, pornit în drum spre Câmpia Libertății.

Convoiuul avea în frunte cercetașii din Blaj în frunte cu conducătorul lor, profesorul Dr. Coriolan Suci. Apoi au urmat în pas de sărbătorească defilare școlarii dela Lugoj, apoi

elevii dela *Alba-Iulia, Blaj, Cernăuți, Cluj, Dej, Diciosânmartin, Lupeni, Năsăud, Ocnele Murășului, Sibiu, Târgu-Murăș, Sighișoara, Turda*. Le-a urmat liceele de băieți dela *Alba-Iulia, Aiud, Arad, Bistrița, Brașov, Câmpeni, Cluj, Dej, Sfântul Gheorghe, Făgăraș, Oravița, Diciosânmartin, Hașeg, Ibașfaldu, Racovița-Olt, Gherla, Mediaș, Năsăud, Odorhei, Ocnele-Murășului, Orăștie, Salonta-Mare, Șarmaș, Târgu-Murăș, Timișoara, Turda, Blaj* și liceul „Sf. Sava” dela *București* apoi tinerii universitari dela *Cluj* cântând frumosul lor imn studentesc.

Au urmat apoi în mândrul și frumosul lor port de sate țărani fruntași dela *Biia* cu 10 călăreți voinici ca niște Feți frumoși din povești în frunte cu preotul lor păr. Vasile Mărginean. După aceea au urmat în rând *Bucerdea grănoasă, Spătacul, Tăunii, Ciufudul, Hususău, Ocnișoara, Pănadea, Glogovețul, Tiurul, Lunca, Roșia de Secaș, Iclodul, Sâncelul* cu nuntași și burduhală, apoi *Mândradea* și *Crăciunelul*, fiecare cu preotul și învățătorul său în frunte.

Au defilat apoi carele orfanilor dela orfelinatul nostru din *Blaj*, înfățișând feluritele meșteșuguri cari le învață în atelierile Orfelinatului sub conducerea harnicului lor conducător, prof. Nicolae Șandru.

La Piața Libertății.

Intreg alaiul sărbătoresc pornește apoi spre Câmpia Libertății. În jurul pietrii sfinte, care va grăi prin veacuri despre suferințele noastre trecute, s'a format o mare de capete: fruntași ai vieții publice, preoți, cărturari, școlari din toate unghiurile țării și săteni de toate vârstele. O lume de țărani în măndre haine de sărbătoare cum numai la zile mari se obișnuiește.

Intreagă mulțimea cântă cu capetele descoperite „Imnul regal” apoi urcă tribuna *dl Augustin Caliani*, directorul Liceului de băieți din loc, rostind înălțătorul cuvânt sărbătoresc de prăznuire a zilei de 3/15 Mai 1848.

Cuvântarea dlui director A. Caliani,

Mărită adunare!

Se împlinesc 77 ani de când 40,000 de ardeleni s'au adunat în ziua de 3/15 Mai ca să rupă cătușele tiraniei ungurești și să-și dovedească dreptul său la libertatea națională.

Se împlinesc 77 ani, de când și-a rostit Simion Bărnuțiu în Catedrala Blajului strălucitul său discurs, prin care a chemat la o nouă viață, la viața națională, pe urmașii lui Traian din Dacia-superioară.

Se împlinesc 77 ani, de când au deschis vlădiciei Blajului și al Sibiiului în fața celor 40,000 și în prezența fruntașilor din Moldova și Muntenia aici, pe acest câmp, cea dintâi adunare națională a Ardelenilor.

Se împlinesc 77 ani, de când cei adunați pe acest câmp au declarat națiunea română de dincoace de Carpați neatârnată și parte întregitoare a Transilvaniei pe temeiul libertății egale.

Sărbătorim azi, Mărită adunare, amintirea zilei de 3/15 Maiu 1848.

Sărbătorim azi învierea poporului român de dincoace de Carpați după o subjugare și osândă la moarte de 1000 ani.

Sărbătorim azi acel act și fapt politic strălucit, dela 3/15 Maiu 1848 care a croit un nou curs vieții poporului românesc de dincoace de Carpați.

Sărbătorim azi acel strălucitor răsărit de soare, care și-a ajuns culmea în glorioasa zi de 1 Decembrie 1918, ziua unirii într'un trup a toată suflarea românească.

Mare și minunată a fost adunarea celor

40,000 pe Câmpul Libertății, mare și minunată a fost sufletul care a stăpânit această adunare.

Răsfoind analele timpului, nu știm să admirăm mai mult contopirea căpeteniilor celor două biserici surori, într'un gând și într'o simțire, ori unirea sufletească deplină între țărani și cărturari, sau să ne închinăm cu duioșie în fața dragostei fraților de peste Carpați a căror inimă a bătut totdeauna și mai ales în vremuri de grea cumpănă, alături de frații de dincoace de Carpați? —

Zi măreață și sfântă a fost ziua de 3/15 Mai 1848, zi grea însă, care a pus la încercare patriotismul în cel mai înalt înțeles.

Apoi oratorul arată cum s'a desfășurat mișcarea revoluționară la feluritele popoare din Europa.

Dela un capăt la altul al Europei s'a cutremurat pământul, clocotia văzduhul, se mișcau popoarele.

Clipa hotărâtoare, clipa de veacuri așteptată pentru mult oropsitul popor român sosi.

Se impunea neîndoios ca poporul român să rupă cu trecutul și în baza noilor principii să-și dovedească dreptul său la o viață națională liberă. —

Dar cine, unde și cum să o facă?

Chestiunea era însemnată și grabnică, popor mult și apăsător, iar conducători puțini și resfrăți; atunci în acele zile grele în cari se pune la sorți viața sau moartea poporului român din Ardeal s'au arătat roadele școalelor deschise înainte cu aproape un secol la Blaj.

Cărturarii români și mai ales generațiunea tânără crescută în acest spirit sub impresia mișcărilor revoluționare din apus, au început să se miște deodată la Cluj, Sibiu, Tg. Murăș, Blaj, Brașov și Abrud.

Propovăduitorii acestei mișcări naționale au fost tinerii studenți dela academiile de drept din Cluj, Sibiu, Tg. Murăș și cei dela teologia din Blaj, cum și elevii mai mari dela liceul din Blaj.

Rodul acestei mișcări a fost convocarea unei adunări naționale la Blaj, mai întâiu pe 30 April, apoi pe 3/15 Maiu 1848. —

Mărită adunare, nu voiu arăta cursul adunării și nici nu voiu zugrăvi icoana marilor bărbați dela 48.

Cuvintele mele smerite nu au acest rost Marea însemnată a adunării de 3/15 Mai 1848, vor face-o, aducând prinos vrednic de însemnată zilei, domnul ministru I. G. Duca, în numele Universității populare.

Rostul cuvintelor mele este, înainte de a părăsi această tribună, să aduc închinare câmpului sfânt al Libertății și marilor figuri ale generației dela 1848 în numele școlilor din Blaj și în numele școlilor din vechiul Regat, Bucovina, Basarabia, Banat, Bihor și Ardeal, veniți la această sărbătoare.

Rostul cuvintelor mele este să arăt sentimentele de dragoste al școlilor din Blaj distinșilor bărbați cari au ținut ca prin prezența lor să înalțe și să ne dea nouă tuturor pildă, cum trebuie să se cinstească amintirea celor ce s'au jertfit în slujba neamului.

Rostul cuvintelor mele este mai pe sus de toate să înalț glas de proslăvire împreună cu întreaga adunare pentru Acela sub a cărui înaltă stăpânire după profeția lui Simion Bărnuțiu s'a restaurat Capitoliul și legiunile au trecut munții ca să încoroneze cu laurul nemuririi pe acela, a căror statornicie și bărbăție pentru limba și naționalitatea românească o sărbătorim azi.

Trăiască M. S. Regele Ferdinand. Trăiască Familia Domnitoare!

Cuvântarea dlui director Caliani a fost des întreruptă de aplauzele mulțimii, mișcând adânc sufletește întreagă adunarea.

Cuvântul dlui I. G. Duca.

Ministrul al afacerilor streine, primit cu îndelungate aplauze rostește o călduroasă cuvântare de proslăvire a măreței zile de 3/15 Mai, afirmând că în acest sfânt colț al pământului românesc se cuvine să se proclamă tăria și veșnicia unității noastre naționale. Desgroapă în puternice culori figurile marilor luptători dela '48. De încheiere face o călduroasă chemare către toți cei de față ca să lupte uniți și pe viitor, umăr la umăr, ca să putem păstra cu vrednicie ceea ce am câștigat cu mari jertfe de sânge.

Ministrul Duca a fost călduros aplaudat pentru înflăcărata sa cuvântare.

Dl general *Traian Moșoiu*, ministrul lucrărilor publice, primit cu multă căldură de către întreagă adunarea, a rostit o însuflețită cuvântare arătând în calde cuvinte, că pe Câmpia Libertății a licărit pentru întâi dată gândul Unirei înfăptuită cu grele jertfe de către generația noastră de azi.

Vădit mișcat dl *Stelian Popescu* directorul ziarului „Universul”, fost ministru, rostește o adânc simțită cuvântare arătându-și via și firească mișcare sufletească ce o simte vorbind din acest loc unde s'a plămădit viitorul neamului. Blajul — a spus dânsul — e o cetate sfântă, cu atât mai mult cu cât de aici a pornit izvorul faptelor mari cari au dus la închegarea unirei neamului.

Dir. *V. Bologa* din Sibiu vorbește ca reprezentant al Asociațiunii pentru cultura și literatura poporului român — arătând că și acest așezământ național își are originea tot din străduințele marilor luptători naționali dela 1848.

Au rostit apoi două însuflețite cuvântări trimișii studenților universitari dela Cluj și Cernăuți. Apoi clericul *Suciu* a rostit cu multă însuflețire un fragment din înălțătorul cuvânt rostit de Simion Bărnuțiu la mărețea adunare din '48.

Sfârșindu-se șirul cuvântărilor, dl profesor N. Iorga este îndelung cerut de mulțime să vorbească. Președintele serbărilor, profesor Ștefan Pop, în numele întregii adunări de pe Câmpia Libertății roagă pe marele apostol și cărturar să vorbească mulțimei în numele Ligii Culturale. Primind să vorbească ca președinte al acestui așezământ de cultură și luptă națională, pornit spre tribună, este primit cu furtună de aplauze cari nu mai vreau să sfârșească. Cuvântarea dlui Iorga a mișcat adânc întreagă adunarea storcând lacrimi din ochii tuturor.

Cuvântarea dlui N. Iorga.

Iubită adunare! Dacă v'ați fi îndreptat către mine ca om politic, n'aș fi vorbit. N'aș fi vorbit, pentru că d-voastră vă aduceți la minte că eu știu și să tac. Mă gândesc la zilele grele, pe cari mulți le-au uitat. Și nu se gândesc că zile grele pot să mai vină. Era pe vremea când sărbătorirea acestei zile se făcea sub un drapel strein. Mi s'a cerut și mie să spun câteva cuvinte, vorbe goale. Și-am făcut.

După vorbele înflăcărate ale lui Bărnuțiu, ce se mai poate rosti decât cuvinte de curaj de îmbărbătare. D-voastră v'ați îndreptat către președintele Ligii culturale, acea Ligă culturală care în țara tuturor îmbogățitorilor, are un venit de 50 mii lei la an. Pe care autoritățile noastre nu o sprijinesc, ci ridică din interese mărunte alte societăți.

Președintele Ligii culturale trebuie să vă reamintească vremurile grele din trecut, când noi am stat neclintiti lângă lupta voastră, pe care Dumnezeu a încununat-o cu izbândă. Unirea n'a făcut-o numai dorebanțul român și oamenii de Stat ai țării, ci s'a făcut și prin voi, prin cărturarii modesti.

În școlile d-voastre, dărăpănate și numite astăzi „particulare“, în bisericile ruinate s'a crescut generațiile în cultul simțimentelor naționale.

În Blajul, care ca înfățișare, n'a mai făcut un pas înainte, față de ceea ce era pe vremea ungarilor, eu văd cu ochii alt Blaj, un Blaj refăcut. În marea piață din centru eu văd crescând vioaie grădini și răsărind monumentele acelor cărturari, cari au cucerit stăpânirea asupra văilor minunate.

Blajul e loc de pelerinaj. Și-o spun aceasta cu, care de credință, sunt ortodox. Însă, dacă prin biserica voastră e un drum ce duce la Roma, sfântim și această biserică.

În locul cocioabelor de astăzi, eu văd ridicându-se clădiri de piatră, cari să arate altor neamuri, cum iubim și cinstim noi cultura.

Cât privește ziua de 3/15 Mai, să-mi dați voie și mie, ca istoric să pun câteva cuvinte. Însă cuvinte, cari să treacă peste frazele greoaie de școală, să fie spuse curat românește, așa ca să le înțeleagă și țăranul. 3/15 Mai e însăși izbânda dascălului modest dela Blaj, crescut între cei patru pereți, fără să cunoască mângâierea unei mâni de femeie, bucuria căminului cu copii.

Mă închin înaintea călugărașului sfios, pentru că nu puteți face voi, putrezi de bogăți, ce face el din sărăcia umililintei sale.

3/15 Mai, mai înseamnă și ridicarea țăranelui român, care a spus-o răspicat: lucrul cel mai sfânt este dreptul.

Țăranul român e blând și îngăduitor. El n'a vărsat o picătură de sânge, până când i-s'a întrecut marginea răbdării. El știe că prin revărsarea sufletului cald se câștigă lupta. La luptă pentru drept, la luptă pentru omenie! Oricine va trebui să înțeleagă, că n'am jertfit 800.000 trupuri românești, pentru ca apoi țara aceasta să piară în negrijire și imoralitate.

În numele lui vreau să închei cu o mulțime pentru Blaj. Vă declar ca președinte al Ligii Culturale, că la adunarea din Timișoara voi ruga ca viitorul congres din 1926 să se țină la Blaj în ziua Sf. Constantin și Elena.

Mulțimea sărbătorește îndelung pe dl Iorga.

Di Iorga sărută pe legionarul Vasile Aldea.

Urcându-se la tribună bătrânul legionar alui Axente Sever, moș Vasile Aldea din Veza, care povestește din cele trecute vremuri, dl Iorga adânc mișcat se urcă lângă dânsul și spune:

„Fiindcă m'a mișcat adânc cuvântul moșului mucenic al acelei neuitate zile și ca să vedeți aievea legătura dintre cărturar și țăran — un biet părilit de cărturar ca mine și un sărac țăran ca dânsul, să-mi dea voie să-l sărut cum aș săruta pe tatăl meu! (Di Iorga rostind aceste cuvinte sărută pe amândoi obrazii pe bătrânul legionar).

Di Iorga e luat pe sus de săteni și dus pe umeri o lungă bucată de loc în care timp strigătele de „trăiască dl Iorga“ nu mai conțenească.

La mormintele tribunilor.

Dela Câmpia Libertății mulțimea s'a îndreptat către Cimiterul bisericii parohiale unde se găsesse mormintele marilor tribuni dela 1848. Aci dl profesor *Dr. Coriolan Suciu* dela Liceul de băieți a rostit un cuvânt înălțător și plin de avânt, desgropând din amintirea vremilor de sbuciumate frământări figurile marilor luptători naționali: *Mitropolitul Șterca Șuțiu*, *Timoteiu Cipariu* și *Axente Sever*, un frumos cuvânt de proslăvire a faptelor lor mărețe.

Hora.

Rentoarsă toată lumea în piață se încinge o horă mare și frumoasă ca în povești. Mulțimea de școlari și săteni s'au înfrățit într'un înălțător avânt tineresc jucând împreună hora mare a libertății depline, a bucuriei și a frăției românești. Rar ochii s'au putut desmierda într'o priveliște mai frumoasă și mai încântătoare ca în această icoană de înfrățire dintre cărturari și săteni.

Masa sărbătorească dela Mitropolie.

La ora 1, I. P. S. Sa Mitropolitul Vasile al Blajului a dat o bogată masă în cinstea înalților oaspeți cari au venit la Blaj din prilejul serbărilor noastre naționale. Cu acest prilej s'au rostit la masa Înalt Preasfințitului Mitropolit cuvântări foarte frumoase și înălțătoare de suflete și inimi. Șirul cuvântărilor l-a început I. P. S. Sa Mitropolitul în cinstea Maiestății Sale Regelui Ferdinand și a întregii Familii Domnitoare. Toți oaspeții împreună cu muzica cântă Imnul Regal. Au rostit apoi inimioase cuvântări dnii ministrii *I. G. Duca*, *Gen. Moșoiu*, dnii *N. Iorga*, *Ion Pelivan*, *Stelian Popescu*, *Dr. Coltor*, *Dr. Bălan*, *directorul Augustin Caliani* și alți mulți fruntași ai vieții noastre publice închinând în simțite cuvinte în cinstea Blajului și pentru înflorirea lui.

La mormântul canonicului Bunea.

După masă marele nostru învățat dl N. Iorga însoțit de numeroși prietini s'a dus la cimiterul orășnesc să cerceteze mormântul prietinelui său, fciertatul canonic Bunea, pe mormântul căruia a pus o cunună de flori în semn de pioasă amintire prietinescă.

Producțiunile de gimnastică.

Au urmat apoi în șir de vre'o câteva ceasuri frumoasele producțiuni și jocuri gimnastice cari s'au desfășurat în fața unui număr public în piață, în fața Catedralei. Minunatele producțiuni și jocuri gimnastice au plăcut foarte mult întregului public care a răsplătit cu îndelungate aplauze eievele și elevii cari s'au produs.

Târziu în seară sfârșindu-se producțiile a urmat premiarea șoarelor și a elevilor cari au fost cei dintâi la întrecerile și jocurile gimnastice. Cupa ministerului de instrucție a câștigat-o Liceul de băieți „Coriolan Brediceanu“ din Lugoj, iar steagul Blajului l-a câștigat Liceul de băieți „Titu Maiorescu“ din Aiud.

S'au premiat cele mai bune eleve (*Eugenia Todica* cl. VII liceală din Blaj, *Teodora Popescu* cl. VIII liceală din Sibiu, și *Maria Cionca* cl. VII normală din Cluj) cu cununa de lauri incununată de către I. P. S. Sa Mitropolitul, iar elevul *Ion Chinesu*, din cl. VIII liceală din Blaj a fost premiat cu scutul de argint pentru buna sa purtare.

La urmă tineretul școlar cerând să vorbească dl Iorga, dsa s'a arătat foarte mulțumit de cele văzute și dorește elevilor să caute a se întrece și de acum înainte pentru a se putea înfățișa și înaintea străinătății în toată vrednicia noastră de neam.

Studentimea l'a ridicat pe umeri pe marele apostol al Românilor, purtându-l pe sus în strigăte de: „trăiască nădejdea și mândria neamului nostru!“

Concertul.

La ora 9 seara în sala de gimnastică tixită de public ales, s'a dat concertul sărbătorec al institutelor de învățământ din Blaj, au un program bogat și foarte bine reușit.

Insemnăm aici cu laudă frumoasa bucată

de cor cu orchestră: „*Inșiră-te Mărgărite*“ de *Alexandru Domide*, sub măiastra conducere a profesorului de muzică *Heinz Heltmann*.

I-a urmat minunata și fermecătoarea piesă-ferie în versuri: „*Fetița Orfană*“ a dlui *Alex. Lupeanu-Melin*, directorul gazetei noastre, cu muzică de prof. N. Oancea și sub aceeași măiastră conducere a profesorului *Octavian Pop* dela Liceul de fete. Intreg programul a reușit preste orice așteptări și a stărnit furtunoase aplauze din partea tuturor celor de față.

Sfârșindu-se serbările lumea de școlari a plecat din Blaj cu multe și neșterse icoane în sufletele lor tinerești, iar marele număr de oaspeți aleși cu neuitate simțimente sufletești despre măreția serbărilor dela 3/15 Mai.

Di Ministru Moșoiu adânc mișcat de cele văzute cu ocazia serbărilor dela Blaj a făgăduit că va da toată marmora care va fi de lipsă ca să se ridice pe Câmpia libertății un falnic monument în amintirea zilei mărețe del 1848. Reîntors la București s'a primit dela dânsul următoarea telegramă, adresată Comitetului organizator al serbărilor dela 3/15 Mai: „*Primiți Vă rog mulțămiri și salutul meu pentru înălțătoarele momente petrecute în Blajul istoric cu ocazia serbărilor. Ministrul Moșoiu*“.

Blajul a avut la 3/15 Mai iarăș zile de praznic și înălțare sufletească a tineretului școlar și a satelor românești. Ne ajute Dumnezeu ca și cele cari vor mai veni să le prăsnim tot cu aceeaș seninătate și bucurie sufletească!

Raportor.

Cum stă lumea și țara.

Marea adunare a opoziției la București. — Străzile Bucureștilor cuprinse de soldați. — Di Iorga lovit în piept cu patul puștii. —

Lupta opoziției împotriva guvernului este din zi în zi tot mai aprigă, nu numai în parlament, ci de Duminecă, 17 Maiu, începând și afară de parlament.

Duminecă s'au întrunit conducătorii opoziției în marea sală „Dacia“ și au ținut o mare adunare populară, la care au luat parte la zece mii de oameni, așa că sala s'a dovedit neîncăpătoare și conducătorii au trebuit să vorbească și poporului rămas afară și încă în două locuri. În sală au vorbit dnii Ștefan Cicio-Pop, Nicolae Iorga, Ion Mihalache, Iuliu Maniu și Nicolae Lupu. Mulțimea însuflețită a cerut să abdică guvernul. După adunare toți cei din sală și de afară s'au îndreptat spre Calea Victoriei. În frunte mergeau conducătorii; dară soldații trimisi de guvern nu i-au lăsat să meargă spre inima orașului și au împins și lovit cu patul puștii pe dl Iorga. Mulțimea atunci a început să strige și să se neliniștească, dar ofițerii au dat poruncă soldaților să cânte din goarne și cu gura, pentru ca să nu se audă vorbele conducătorilor.

Pășind dl. Maniu la mijloc s'au liniștit atât soldații cât și poporul, care s'a împrăștiat. Nu mult după aceea s'au retras și militarii la casarme și Bucureștii, care s'au sămăna cu un oraș în plin războiu, și-a reprimat fața obișnuită.

După cum spun unele ziare M. Sa Regele s'a cam supărat pe dl Ionel Brăteanu pentru că a poruncit să se facă la această adunare așa pară mare militară. L-a și chemat pe dl Brăteanu la palat. Cu toate explicările dlui prim-ministru M. Sa Regele n'ar fi rămas mulțumit cu cele întâmplate.

Știrile Săptămânii.

Indemnați pe vecini și cunoscuți, să aboneze și dânsii „Unirea Poporului”, foaie veche și cinstită, care scrie pe înțelesul poporului.

La Roma. Marți în 19 Maiu au plecat la Roma, ca să se închine sfințelor morminte ale sfinților apostoli Petru și Pavel și să sărute picioarele Preafericitului Părinte Papa Piu XI., urmașul adevărat al sfântului Petru în scaunul de cap al bisericii lui Hristos, cei aproape 200 de români din mitropolia Blajului. Dela Blaj au plecat canonicii Iacob Popa, Dr. Victor Macaveiu, Dr. Ioan Bălan, și Dr. Ioan Coltor, protopopul A. C. Domșa cu doamna, profesorii Al. Lupeanu-Melin, Dr. Coriolan Suciu și Augustin Popa, medicul Dr. Alexandru Măcelariu doamnele Letiția Dengel n. Munteanu, Elena Trifan, Caterina Oltean și Elena Șimon I. P. S. Sa nu a putut merge, având de isprăvit lucruri de mare însemnătate pentru biserica unită, la București. În schimb au plecat toți trei ceilalți arhieri ai bisericii noastre.

Distincție. Păr. protopop al Blajului A. C. Domșa a fost numit protopop onorar și asesor konzistorial onorar al diecezei române unite Gherla. Păr. protopop Domșa cu aceasta este protopop și asesor konzistorial în toate cele patru dieceze ale mitropoliei unite cu Roma.

Principele Gheorghe al Serbiei a înnebunit? Sfatul miniștrilor din Serbia a hotărât, ca pe principele Gheorghe al Serbiei, fratele regelui Alexandru, să-l interneze într'un castel și să dea lângă el un medic, care să-l supravegheze.

Școlarul înecat. Sâmbătă, 16 Maiu, câțiva elevi dela Școala Normală de învățători din Blaj s'au dus, cu toată opreliștea profesorilor, la Târnava mare ca să se scalde. Cu toate că nu știau înota ei s'au apucat să se scalde unde e apa mai mare, adică sub moară. Pantilimon Vasilca, cel mai bun școlar din clasa a cincia, s'a desbrăcat și, cu toate că ceilalți l-au făcut băgător de seamă, s'a aruncat în valuri. Și aruncat a fost, nici n'a mai eșit la suprafață, valurile l-au înghițit cu totul. Ceialalți nu s'au putut arunca după el, fiindcă nu știau să înoate. Au alergat după morari, dar a fost prea târziu, Pantilimon Vasilca n-a mai fost văzut. După trei ceasuri de căutare a fost aflat într'o afundătură, unde vârtejul apei este mai mare.

Interesant e, că, după mărturisirea mamei sale, Pantilimon Vasilca din Murăș-Uioara era să se mai înecă încă de două ori în Murăș. Și a avut noroc de a scăpa. A fost primit la marină, dar părinții nu l-au lăsat, pentru că le era groază de apă și aveau un presimț, că copilul lor se va îneca. Se vede însă că a treia oră tot în apă a trebuit să moară.

I-s'a făcut o înmormântare frumoasă, la care au luat parte toți școlarii și profesorii Blajului.

Dumnezeu nu bate cu băta. În stația Crivina de pe linia Plocești-Triaș, trei hoți s'au urcat în trenul de marfă Nr. 8251 din care au furat o ladă de săpun. Au aruncat-o jos, pe când mergea trenul, tocmai între stațiile Crivina și Prahova, și apoi au sărit și ei după ea.

În clipita aceea însă sosea și trenul personal Nr. 328 dela Oradea-Mare, mergând spre București, care i-a lovit pe toți trei, pe doi înși omorându-i pe loc, iară pe unul rănindu-l grav.

Vișuri curate! Ungurii sunt un popor vișător. Ei au trăit totdeauna mai mult în stele decât pe pământ. Asta o știm de când ne erau

încă stăpâni. De aceea iacă le-o spunem: Nu ne supărăm chiar de loc, pentru că ei visează și astăzi încă la vechea și frumoasa Ungarie de odinioară și că o cântă și o dorește într'una. Doar cel mai mare om politic al lor a profetizat că „Ungaria n'a fost, ci va fi”, și drept a avut, căci până la 1918 Ungaria n'a fost Ungarie, ci o mestecătură de tot felul de popoare, și că abia din 1918 încoace Ungaria a devenit cu adevărat Ungarie, și astfel profetia lui Széchenyi s'a împlinit. Ungurii însă nu o înțeleg așa, ei ar dori nu numai vechea Ungarie, ci una dela Maria Adriatică până la Marea Neagră, cum a fost pe vremea lui Ludovic cel Mare, dar aceea nu o vor vedea până trăește poporul românesc.

Deci lăsamu-i să cânte și să răspândească cântarea și rugăciunea următoare în toată țara lor:

„Ungaria ciuntită nu este țară.

Ungaria întreagă este paradis.

Cred într'un Dumnezeu.

Cred într'o patrie.

Cred în învierea Ungariei. Amin”.

Crede frate ungure ce vei vrea, numai nouă ne dă pace, altfel te lovim peste labe.

Regele Boris al Bulgariei a schimbat pedeapsa cu moarte a atentatorilor dela catedrala din Sofia. Știrile cele mai nouă, sosite din Sofia, spun, că Regele Boris al Bulgariei a schimbat pedeapsa cu moarte a celor ce au făcut atentatul dela catedrala din Sofia, în temniță pe viață.

Cunoștințe folositoare.

Stropiți-vă viile din bună vreme!

Unii proprietari de vie se plâng că ei nu prea au roadă în nici într'un an. Cauza este că sunt sgârcoți la țărăță și iestini la făină, adică nu și stropesc viile la vreme. Ei sunt de părerea, că viile nu trebuie stropite până nu se arată mana în vie, adică după 10 Iunie. Ei bine, toți acești proprietari de vie greșesc, și greșala și-o plătesc amar. Viia trebuie stropită îndată ce frunza a ajuns la mărimea de 5 centimetri în lățime. Și trebuie să o stropească cel puțin de 2—3 ori până la înflorire. Celce nu ne va asculta, se va tângui la cules.

Vor zice unii, dar piatra vânăta e scumpă și apoi de vrea Dumnezeu tot se face ea viia și nestropită la vreme. Răspundem la aceasta cu: „Ajută-te și te va ajuta și Dumnezeu!” Dumnezeu nu poate face minuni la tot pasul. El ne-a dat minte și înțelepciune, pe care dacă nu o folosim, o pățim. Numai prin minune ne poate da roadă acolo unde din vina noastră se prăpădește viia. Și le mai răspundem ceva: cu a zecea parte din roada pe care o câștigi prin stropirea la vreme și des făcută a viei, poți plăti toată piatra vânăta cheltuită.

Deci stropiți-vă viile cel mai târziu până la 20—25 Maiu și apoi le stropiți nesmintit de 2—3 ori înainte de înflorire, tot cam din 7 în 7 zile. Și aceasta faceți-o anul acesta cu deosebire, pentru că creșterea viei este mai înaintată decât în alți ani.

Poșta gazetei.

Păr. Ilie Berghezan, Ludoșul mare, jud. Sibiu. Noi Vă trimitem gazeta regulat. Numai posta poate fi de vină; posta, care ne face atâtea și atâtea pagube și neajunsuri. Vă rugăm să reclamați și Sfinția Voastră, că noi aproape zilnic reclamăm.

Dni Chis Teodor, dir. poșt., Giuta, jud. Bihor. Vă rugăm să precizați, ce fel de plicuri doriți, mărimea și calitatea, cu inscripție ori fără.

Redactor responsabil IULIU MAIOR.

Pentru economi

Prăvălia noastră a primit de curând un mare transport de marfă nouă, proaspătă din celea mai bune fabrici:

Fore de plug, Capete de plug, Arșauă, Lopeți, Sape, Furoi de fier, Greble de grădină, Rafuri, Cercuri de buți, Sârmă împletită, Sârmă spincoasă, Țement Ghips, Trestie de ștuatură

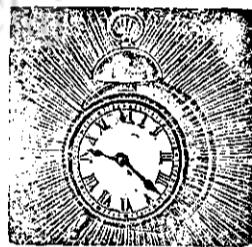
Și tot felul de unelte pentru economie cu prețuri scăzute se pot cumpăra mai bine decât oriunde la

[34] 9-7

Henrich et Comp, prăvălie de fier
B L A J, Strada Regina Maria
TELEFON: Nr. 14.

M. FRIEDMANN

ceasornicar și juvaer în BLAJ
Strada Timotei Cipariu.

Se găsesc tot felul de oroloage atât de busunar cât și de perete. Face și reparațiuni de orice fel.

Prețuri reduse.

Cumpăr aurituri și argintării.

24 11-1

Pânzeturi pentru costume naționale, sârmă, arniciuri și lână, mare asortiment la magazinul

Ștefan Nyerges, Blaj

Tot aici se află în depozit stoffe de lână pentru uniforme la fete și băieți, pecum și pentru alte haine.

Delenuri, crepoane, eporgiuri, zefiruri și altele.

Articole cosmetice, apă de Colonia, săpunuri fine de față, parfumuri și altele.

La secția cu coloniale:

Bomboane, ciocolată, cadouri de sărbători!

Fructe sudice.

PREȚURI CONVENABILE, SERVICIU PROMPT.

(3) 85-52